

Večernik

Leto III. (X.), šte. 289

Maribor, četrtek 19. decembra 1929

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejeman v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 440 Uprava 455Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglaš po tarifu
Oglaš sprejema tudi oglasni oddelek »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Macdonaldov položaj ogrožen

DANES BO V SPODNJI ZBORNICI BOJNO GLASOVANJE, KI LAHKO POSTANE USODNO ZA SEDANJO DELAVSKO VLADO V ANGLIJI.

LONDON, 19. dec. Današnje sejo spodnje zbornice, na kateri se bo vršilo bojno glasovanje o vladni predlogi glede rudniškega zakona, pričakujejo vsi politični krogi z največjo nestrpnostjo in zanimanjem. Splošno prevladuje namreč prepričanje, da bi moglo postati današnje glasovanje za nadaljnjo usodo Macdonaldove delavske vlade zelo nevarno. Stališče liberalcev je namreč še popolnoma nejasno, čeprav so ravno liberalci jezikiček na tehtnici, ki bo odločal.

Na včerajšnji seji načelstva liberalne stranke je bilo ugotovljeno, da do sedanje koncesije Macdonaldove vla-

de v vprašanju pomislekov liberalnih poslancev proti rudniškemu zakonu nikakor ne zadostujejo, da bi mogle pripraviti liberalce, da glasujejo za vladno predlogo. Merodajno za današnje sejo bo vsekakor stališče, ki je bodo zavzeli ministri napram liberalnim ugovorom. Vendar pa ni izključeno, da doživi vlada danes svoj občuten poraz tudi v spodnji zbornici, kakor se je zgodilo včeraj v lordski zbornici, kjer je ostala vlada pri glasovanju o vladni predlogi k prometnemu zakonu z 11 proti 14 glasovom v manjšini.

Vprašanje vzhodnih reparacij

postaja, čim bolj se bliža konec leta, vedno bolj akutno. Zakaj znano je na eni strani, da z Madžarsko in Bolgarsko še vedno ni dosežen sporazum glede reparacijskih plačil, ki se jim obe državi, zlasti pa Madžarska, z vsemi štirimi upirate, na drugi strani pa se bliža 3. jan. 1930, ko bi se imela v Haagu sestati druga haaška konferenca, ki ima nalogo, da vprašanje reparacij končno veljavno reši.

Države Male antante, kojih interesi se v vprašanju vzhodnih reparacij krijejo, je odločena, da bo v Haagu nastopala skupno in enotno. V to svrhu se je mudil te dni v Pragi rumunski zunanji minister Mironescu, in v razgovorih med njim in češko-slovaškim zunanjim ministrom dr. Benešem je bil dosežen popoln sporazum glede skupnega nastopa Male antante v Haagu. Vse tri države bodo zlasti odločno nastopile proti težnjam Madžarske, ki se skuša izogniti plačevanju reparacij, naloženih ji po mirovnih pogodbah. Tudi Francija je že dala zagotovilo, da bo v Haagu podpirala stališče Male antante, do čim stoji Italija na strani Madžarske in Bolgarije.

Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš je v zvezi z obiskom rumunskega tovariša Mironesca v Pragi podal izjavo v katerem povdarja politično važnost obiska, ki je potrdil sedaj že 12letno prijateljstvo obeh držav. Sporazumela sta se v vseh vprašanih Balkana, Avstrije in Madžarske, v vprašanih gospodarske organizacije Evrope, in zlasti v vprašanih vzhodnih reparacij in predpriprav za drugo haaško konferenco.

Znani francoski publicist Auguste Gauvain je v »Journal les Debats« objavil o vprašanju vzhodnih reparacij obširen članek. Povdarja, da so zavezniki dali Bolgariji izredne ugodnosti, zato smatra pritožbe Bolgarije za škandal. Odločno obsoja postopanje grofa Bethlena, ki je osebno v visoki meri interesiran na optantskem vprašanju in ki svojo visoko pozicijo izrablja v to, da bi onemogočil rešitev optantskega vprašanja in s tem tudi ureditev madžarskih reparacij. Solidarnost Male antante bo dogovorno s Poljsko in tudi Bolgarijo, strla Bethlenov odpor. Člani Male antante ne bodo podpisali Youngovega načrta, ako ne pristopi Madžarska k pravični ureditvi reparacij, ki bo prinesla madžarski državi le koristi, četudi ni prijetna par tucatom madžarskih feudalcev.

Pariški »Excelsior« pa smatra, da je postopanje Italije, ki je Madžarom in Bolgarom obljubila, da bo podpirala njihov odpor proti pravični ureditvi vzhodno-reparacijskega problema, usmerjeno v to, da bi se razbila Mala antanta in odtegnila francoskemu vplivu. Ta politika je polna nevarnosti, ker podpira madžarski od-

por proti razumni likvidaciji vojne in vzdržuje v Srednji Evropi agitacijski centrom, ki pomeni trajno nevarnost za mir.

Vprašanje vseh drugih reparacij je danes najbolj aktualna točka mednarodnih razprav, ker je praktično še edina nerešena točka programa druge haaške konference. V Parizu so te dni zbrani finančni strokovnjaki

sprijaznila ž njim, ako bodo s predlogom soglašali tudi ostali udeleženci konference.

Milijonska dedščina v protezi

DUNAJ, 19. dec. Preteklo leto je umrl v neki dunajski bolnici poljski državljani Goldberg Noe. Zadel ga je kap. Predno je odšel v bolnico, je deponiral dva svoja kovčega v nekem hotelu. V obleki pokojnika so našli 600 dolarjev in s to vsoto pokrili bolniške in pogrebne stroške, oba kovčega pa izročili sodnji. Med tem so se Goldbergovi sorodniki obrnili na poljski generalni konzulat v Newyorku s sporočilom, da je pokojnik nedvomno zapustil večji znesek. Njegova kovčega je zato sodišče izročilo poljskemu konzulatu na Dunaju, kjer so ju vnovič preiskali in našli v njih še 50 dolarjev. Potem pa je prišlo nepričakovano do velike senzacije. Goldberg je imel namreč na svoji desni nogi protezo, ki so jo istotako prenesli na poljski konzulat. Eden od uradnikov konzulata, ki ima sam umetno nogo, je preštudiral natančno konstrukcijo pokojnikove proteze in res našel v njeni notranjščini 88.000 dolarjev.

Usmritev sestre generala Kornilova

MOSKVA, 19. dec. Sovjetske oblasti so odredile aretacijo sestre pokojnega generala Kornilova, ki je bil za časa vlade Kerenskega vrhovni poveljnik ruskih armad in je kasneje padel v boju z boljševiki. Obtožili so jo, da se je pod tujimi imeni bavila s protisovjetsko propagando in jo postavili pred izredno sodišče, ki jo je obsodilo na smrt, oziroma na do smrtne ječo, ako zaprosi osrednji izvršilni odbor komunistične stranke za

Francije, Anglije, Belgije, Italije in Japonske, ki pripravljajo predloge za rešitev velikih finančno-tehničnih problemov in v zvezi s tem tudi vzhodnih reparacij in osvobodilnih taks. V Haagu se bo bila končna in odločilna borba za ta vprašanja, ki so v tesni zvezi tudi z interesi naše države.

pomilostitev. Obsojenka pa je prošnjo za pomilostitev odklonila, nakar je bila justifikacija takoj izvršena.

Prihod novega načelnika železniških delavnic v Mariboru.

Novi načelnik železniških delavnic v Mariboru, inž. Andro Jović, ki je bil sedaj v Nišu, je že prispel v Maribor in je včeraj nastopil svojo novo službeno mesto.

Z naše severne meje.

Narod v Slov. goricah, ob najsevernejši jugoslovnski meji, je z navdušenim in veselim razpoloženjem slavil rojstni dan svojega kralja. S trobojnimi državnimi zastavami so ozaljšali ne samo urade, ampak tudi z zasebnih hiš in z mnogih cerkvenih zvonikov so plapolale modrobele-rdeče zastave in oznanjale s prijaznih vinorodnih holmcev udanost in zapanje ljudstva do svojega modrega vladarja. Praznično razpoloženje so hiteli vaščani k slavnostnim mašam, mladina pa se je zbirala nato v okrašenih šolskih prostorih, kjer je pobožno poslušala o zmogoslavnihi činih in sila težavnih poteh Karadžordževićev, po katerih vodi že 125 let ta slavna družina Jugoslaven od zapričetege osvobojenja izpod turške jarma do popolnega ujedinenja v kraljevino Jugoslavijo. — Tudi slikoviti Št. Ilij v Sl. goricah, ki se je vdal v povojnih letih nepojmljivi narodni mlačnosti, ki je dne 1. decembra skoroda prezrl praznik narodnega ujedinenja, ko niso znali šolski otroci in ne ljudstvo, kaj pomeni dvojica zastav na državnih uradih, se je pričel na praznik rojstva Nj. Vel. kralja nanovo zavedati svojih starih tradicij, na katere je še danes tako ponosen, in si nadej ta dan praznično obleko ter odjeknil v srcih vseh narodnih Šentiljčanov poln hvalnosti in navdušenja za svojega osvoboditelja in ujedinitelja kralja Aleksandra I. — Le nekaj ne posebno častnih izjem smo opazili. Pogrešali smo državno zastavo tudi na marsikateri trgovski in obrtni hiši in na župnem uradu. Tudi vitki cerkveni zvonik, ki stoji prvi izza državne meje tik železnice in državne ceste, je ta dan gol sameval, dasiravno se je ravno ta zvonik pred 12. leti tolikrat ponášal s pestrimi zastavami v vsemogoče namene. Tudi pogreb ob isti uri kot slavnostna maša bi se lahko preložil na pri-mernejši čas.

Čast, komur čast!

Že nekaj let sém eskrbuje znani trgovec Schmiedl v Stolni ulici vse ptiče po zimi z zrnjem in za Božič jim celo »servira« stolčene orehe. Poznajo ga vsi ptičji izpod Kalvarije, preko mestnih nasadov do — magdalenskega parka. In prijazni so ž njim, kakor da so ž njim ene krvi. — Živeli posnemovalci!

Mednarodni pustolovec

Skupnemu delu evropske policije se je posrečilo, da je bil v Berlinu aretiran nevaren mednarodni pustolovec. Je to v Švici rojeni Italijan Crivelli, ki je izvršil skoro po vseh državah v Evropi težke sleparije. Najbolj znamenit pa je vsekakor njegov nastop meseca aprila v Pragi. Stopil je namreč tamkaj v stike z neko ugodno tvornico za kovinske izdelke in je s svojim elegantnim in sigurnim nastopom lastnika tako premotil, da je sklenil ž njim pogodbo o večmilijonski kupčiji glede dobave raznih dragocenih kovin. Izvabil je vrh tega od tvrdke 200.000 frankov in potem izgubil brez sledu.

Za jesen in zimo KARO čovlj. VL

Mihael Zevaco

Beneška ljubimca

Zgodevinski roman iz starih Benetk 348

»To se pravi . . . poslušajte . . . pohvalil sem se nekoliko.«
Dandolo ve oči so se napolnile z obupom.
»Torej,« je dejal, »bi mu ne mogli prinesiti tajnega naročila . . . in vam ne morem zaupati ničesa, kar se ga tiče jako blizu?«
»Oprostite!« je vzkliknil Aretino živahno. »Nasprotno, za take reči sem vam lahko na razpolago, kolikor hočete. Prav lahko mi je govoriti s Kandianom. On prihaja semkaj. Lahko mi poveste vse, kar je njemu namenjeno. Jaz sem namreč več nego njegov prijatelj: obvezen sem mu.«
Dandolo obraz se je razjasnil:
»Torej bi mi lahko izročili pismo?«
»Obljubiam vam z veseljem.«
»In bi bili pripravljeni napisati to pismo, kakor vam ga bom narekoval?«
»Prav rad.«
»In mi prisežete, da potem pozabite, kar boste oisali.«
»Prisegam od srca. Bodite popolnoma brez strahu. Če sem se le malce zlagal, ko sem rekel, da je Kandiano moj prijatelj, vas vsaj lahko zagotovim, da sem mu vdan: njegova podjetja so mi kolikortoliko znana in sem se jih celo udeležil, lahko rečem. Narekujte torej, dragi gospod, narekujte brez strahu . . . In nič ne skrbite, narekujte samo to, kar je nujno potrebno; bom že jaz potem prepisal vaše pismo s potrebnimi poetičnimi okraski . . . Saj sem vajen takih reči.« je dodal Aretino z nemajhnim ponosom.
Obenem je primaknil mizo k postelji, postavil nanjo črnilnik in prinesel papirja; nato je sedel in prijel za pero.
Dandolo je zasledoval te priprave z očesom, polnim tesnobe in bridke nestrpnosti.

»Pišite!« je dejal.
In je narekoval:
»Roland!
Umrl bom.
Ko pride to pismo v vaše roke, — bo pismo iz večnosti.
Ranjen sem smrtno; nič me ne more oteti.
Smatrajte ga za sveto resnico.
Roland, bil sem nizek in bojzljiv. Slabost me je zapeljala v zločin.
Ta zločin je povzročil vaše trpljenje.
A če bi šlo samo za vas, morda bi se še potlačil . . .
Kajti nemogoče mi je pozabiti, da me je dož, vaš oče, pustil živeti v revščini, neudeleževanega pri vladi republike, mene, potomca Dandolo . . .
Toda, še nekdo je na svetu, ki tudi trpi, in morda še bolj od vas.
To je moja hči.
Ona trpi po krivici.
Kaznovana je za greh, ki ga ni grešila.
To so točna dejstva, Roland, točna, prisegam vam pri krvi, ki mi odteka, prisegam vam pri vseoblastni smrti . . .«
Dandolo se je za hip prekinil; sopal je s težavo.
»Ali ne mislite,« se je oglašil Aretino, »da je vse to nekam suhoparno in prenačljeno, in da bi bilo dobro, če okrasim nagoto teh stavkov s par literarnimi epiteti? Umetnost, gospod, umetnost! Umetnost ima svoje nepredpisane zakone. In ti zakoni, gospod, se raztezajo tudi na literaturo, gospod.«
Vrli pisar je vihtel svoje pero.
»Rotim vas, ne izpremenite niti besede. Gospod, ali se smem zanesti na vas?«
»Gotovo, ali umetnost. Ah, umetnost. No seveda, obljubljam vam, da hočem spoštovati to prozo, da si se mi zdi suhoparna in revna.«
Dandolo je pokimal z glavo v znak zahvale in nadaljeval:
»Moja hči, Roland, je vredna vaše ljubezni.

Njeno velikodušno srce, ki je podedovalo krepost naših pradedov, je privolilo v strašno žrtev.
Poslušajte!
Vi ste bili v podzemeljski temnici
Altieri mi je grozil s popolnim ruinom in mi žugal, da me unore kot sumljivega, ako ga ne ubogam.
Bil sem nizek in strahopeten.
Ubogal sem ga.
Po njegovem ukazu sem rekel Leonori, da ste pobegnili, njo pa ste zapustili in se odrekli njeni ljubezni.
In nato sem ji rekel, da more oteti mene, njegova očeta, edino to, da postane ona Altierijeva žena.
Leonora je privolila v to, da sprejme Altierijevo ime.
Privolila je v strašno žrtev, ki ji je trgala srce.
A zdaj poslušajte.
Privolila je samo v to!
Ali me razumete Roland? Ali me pojmuje? Ali verjamate besedam, ki prihajajo k vam od onstran groba.
Leonora je dobila ime Altierijevo.
Toda nikdar ni bila Altierijeva žena.
Misleča, da ste mrtvi, vam je posvetila večno žalovanje, kakor vdove starodavnosti, ki so ostale zveste svojim sprogom preko groba.
In ko je izvedela, da živite, ni izpreminila te stanovitne zvestobe svojega nežnega srca, svoje čiste duše.
To sem vam hotel povedati.
Umiram . . . ne morem vam povedati, kakšno peklenko življenje si je naložila Leonora ob strani Altierijevi, da bi vam ostala zvesta.
Zvesta! Stanovitna! Vse življenje tega dekleta je popisano v teh dveh besedah.
Ali pride kdaj dan vajine združitve? . . . Ne vem.
Ne zdi se mi verjetno. Dogodki, ki se pripravljajo, se mi vidijo zla prorokba za mojo hčer.

Radio aparat

izvrstno delujoč se ugodno proda. Informacije daje iz prijaznosti A. Zorko, Maribor, Aleksandrova 14. 3299

Sobo- in črkoškanje

izvršuje po cenil, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ul. 2. 2231

Snežne čevlje,

vulkanizira najceneje in najhitreje »Brzopodplata«, Tattenbachova ul. 14. 3092

Harške kanarčke,

kot primerno božično ali novoletno darilo prodajam. Rakovec, Dravska karnarna. 3303

Varčujte z denarjem,

zato kupujte igrače in druge stvari v starinarni I. Peteln, Orožnova ulica 1, poleg glavne pošte. 3300

Vulkanizacijo

avtogumija, galoš in snežnih čevljev sprejema Franc Terbut, Glavni trg 4. 3213

Novo zgrajeno vilo

z večjimi in manjšimi solničnimi stanovanji, 6 minut od Glavnega trga prodam. Naslov v upravi lista. 3287

Nemško-srbska korrespondentinja

išče mesto za takoj ali pozneje. Ponudbe na upravo »Večernika« pod: »Samostojna«. 3293

Železni štedilnik,

na dva cilindra, močan, in železna peč na prodaj. Pobreška cesta 21. 3302

Oddam stanovanje,

soba, 2 kabineta in kuhinja in opremljeno sobo. Alijaževa ul. 5. 3307

Spominjajte se CMD!

Sveže namočene

polenovke

priporoča od danes naprej dnevno tvrdka

JOS. SIRK

specerija in trgovina z deželimi pridelki
Maribor, Glavni trg - Rotovž

Obiščite takoj novo otvoreno

**TRGOVINO
Z BONBONJERAMI**

**ALEKSANDROVA CESTA 40
V NOVI ZGRADBI VLANOVIČA**

kjer dobite okraske za božično drevo od 30 para do Din 3.—. Bonbonjere od Din 10.— do 100.—. Igračke iz čokolade od Din 15.— do 18.—, čokoladne bonbone v stanjolu po reklamni ceni 10 dkg za Din 5.—, vsakovrstno čokolado od najpriprostejše do najfinejše. Ne bo Vam žal in Vam bo trud poplačan, ako nas obiščete. Ne silimo Vas k nakupu. Hočemo samo pokazati publiki našo bogato zalogo. Ako hočete imeti Vaše božično drevo bogato, okusno in poceni okrašeno, pohitite takoj v 3267

KONFISERIJO

„FLORA“

MARIBOR, ALEKSANDROVA 40

ki je samo minuto oddaljena od gl. kolodvora.

Božična darila

nudi najceneje

J. Mulavec

urar

Maribor, Kralja Petra trg 1

**Goske,
race,
purane,**

sveže zaklane, priporoča po nizki ceni za božične praznike delikatesa

PRINČIČ

nasproti glavnega kolodvora

**Gramofone
in plošče**

nudi po tovariških cenah

A. Zorko, Maribor
Aleksandrova cesta 14

Najpripravnejše darilo za Božič

Zahvala

Poročila in slike nam pričajo o veličastnem prevozu, katerega so oskrbeli ugledni Aero-klub v Mariboru, društva in občinstvo našemu nepozabnemu sinu edincu, pilotu, gospodu

**Hansu Müllerju
Gernstedt**

Vsi veste, kaj so stariši ž njim izgubili. Kako domače se je počutil v Mariboru — a vse je bilo le kratek sen. Globoko sočutje, katero so nam izkazali vsi sloji prebivalstva za časa najinega bivanja v Mariboru, nama ostane v neizbrisnem spominu. Tu nisva čutila tujine! Za vse izraze ljubavi, iskrenega sočustvanja in za častno spremstvo pri prevozu, kakor tudi za krasne vence, izrekamo neminljivo zahvalo. Zahvaljujemo se Aero-klubu, vsem društvom, vojaški in civilni oblasti, pevskemu društvu »Jadran«, evangelijskemu župniku g. Baronu in vsem predragim Mariborčanom. Bog plačaj vsem!

V globoki žalosti:

3297

žalujoči stariši:

M. MÜLLER in žena ELIZABETA.

Pristno slivovko, droženko, brinjevec, konjak, rum, vse vrste likerjev, sadnih sokov, špirta, vinskega kisa, ezenčnega kisa, čaj v zavitkih in odprt. Glavna zaloga oranžade, limonade, konjaka i. t. d. od tvrdke »Patria«. Zagreb. 3088

JAKOB PERHAVEC, MARIBOR, GOSPOSKA ULICA 9

Na drobno!

TOVARNA ZA IZDELOVANJE LIKERJEV, DEZERTNIH VIN IN SIRUPOV.

Na debelo!

Knjižna Konzorcij »Jutra« v Ljubljani; predstavnik izdajatelja in urednik: Fran Brozovič v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik Stanko Detela v Mariboru.